

3. Давидов Г.М. Аудит: навч. посібник / Г.М.Давидов. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2009. – 363с.
4. Дадьо Я. Маркетинговий аудит – засіб підвищення конкурентоздатності підприємств / Я.Дадьо // Маркетинг в Україні. – 2006. – № 2. – С. 104-106
5. Плаксій Т.О. Маркетинговий аудит: сутність, складові та особливості проведення / Т.О. Плаксій, Г.В. Пухальська // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – № 2, Т.1. – С. 74-77
6. Слободян Н.Г. Використання маркетингового аудиту в стратегічному аналізі діяльності підприємства / Н.Г.Слободян // Вісник ХНУ. Економічні науки. – Хмельницький. – 2005. – № 2, Т. 1. – С. 10-16.

*Слободян Р. Р.,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Науковий керівник: к.е.н., доц. Гудзинська Л. Ю.*

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ЗАСТОСУВАННЯ НОВИХ СТАНДАРТІВ "БАЗЕЛЬ ІІІ" ДЛЯ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

Провідне місце в економіці будь-якої країни займає банківська система. Запорукою стабільності та зростання кожної країни є ефективне функціонування банківської системи. Так, у посткризовий період виникає необхідність оздоровлення банківських систем, що спричинить економічне зростання країни. За відсутності дієвого механізму регулювання і прогнозування кризових явищ, сучасна фінансова система продемонструвала усю небезпечність дестабілізації банківського сектору. У зв'язку з цим банки потребують не тільки фінансової допомоги, але і контролю з боку держави, постійного моніторингу та впровадження жорсткіших директивних норм та правил. Для підвищення стабільності функціонування банківських установ і не повторення кризи в банківській сфері в майбутньому, Базельський комітет з банківського нагляду при Банку міжнародних розрахунків розробив нові правила нагляду та регулювання банківської діяльності.

Дослідженням питання контролю за діяльністю банківського сектору та забезпеченню стабільності банківської системи присвячено праці багатьох видатних економістів: Дж. Ло, А. Вагнера, С. Міля, І. Фішера, М. Фрідмана, Дж. Кейнса, А. Сена, Дж. Сінкі, Б. Шарпа та інших. Дане питання досліджували такі вітчизняні вчені, як В. Геєць, З. Луцишин, В. Міщенко, С. Науменкова.

Дослідження основних положень «Базель ІІІ» та визначення переваг і недоліків, наслідків їх запровадження є актуальним питанням для розвитку банківської системи.

Фінансова криза 2008 р. виявила значні проблеми у діяльності банківських установ та в їхньому регулюванні. Як показав досвід минулих років банки виявились неспроможними виконувати свої зобов'язання у належні строки. Низький рівень та якість капіталу, надмірне використання запозичених коштів, недостатній запас ліквідності та агресивна кредитна політика банківських установ стали причиною нездатності протистояти кризовим явищам. Всі ці причини змусили шукати шляхи удосконалення банківської системи та вдосконалення принципів нагляду та регулювання за банками. Для запобігання подальшого деструктивного впливу економічної кризи, Базельський комітет розробив нові стандарти «Базель III», запровадження яких дозволить підвищити здатність банків протидіяти фінансовим та економічним потрясінням.

Базельський комітет розробив нову систему рекомендацій, що складається з двох блоків: мікропруденційні – для окремих банківських установ та макропруденційні – для національних банківських систем (рис.1). Очевидно, що мікро- та макропруденційні підходи до банківського нагляду є взаємопов'язаними і в сукупності забезпечують вищий рівень стабільності банківської системи.[1]

Головною вимогою «Базель III» є підвищення величини капіталу банку, що може бути використаний для покриття фінансових втрат. Інша вимога – це визначення необхідних та достатніх наглядових процедур та розкриття інформації перед громадськістю.[3]

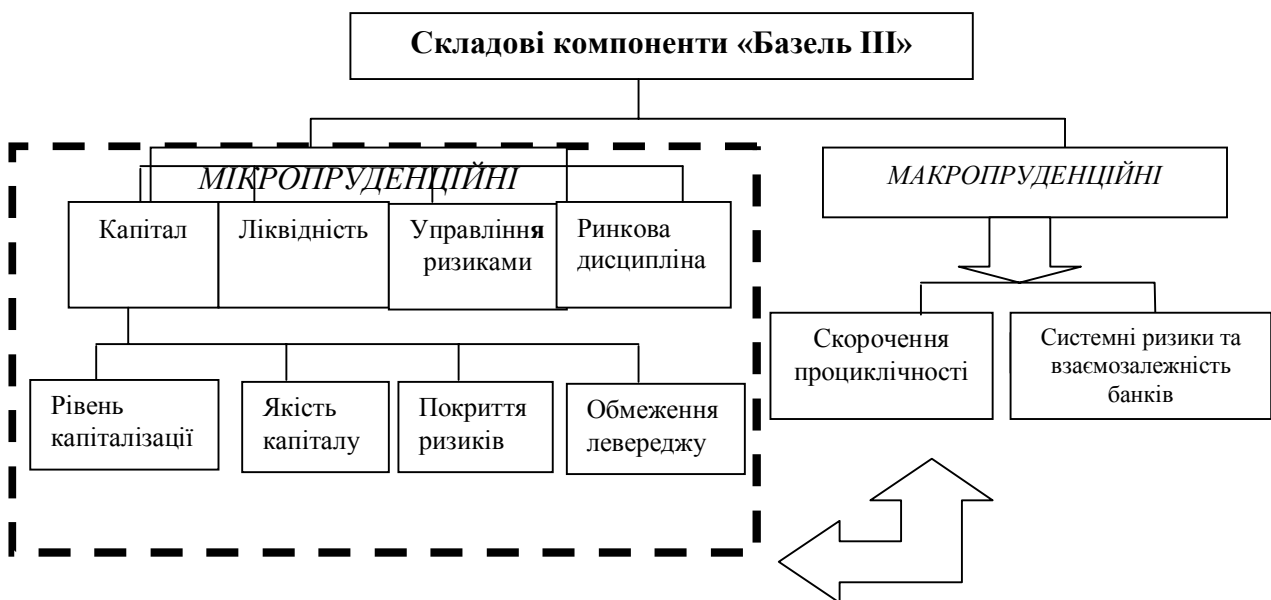

Рис. 1. Складові компоненти «Базель III»

Джерело: Складено автором на основі даних [1]

Перевагою «Базеля III» над попередніми стандартами є обмеження щодо застосування запозичених коштів на придбання цінних паперів. Бо як нам відомо, що однією з особливостей фінансово-економічної кризи

2008-2009 років було нарощування дисбалансу між капіталом банків та їх позабалансовими зобов'язаннями (зростання показника левериджу).

Таблиця 1

Порівняльна таблиця мінімальних вимог до достатності капіталу згідно «Базель II» та «Базель III»

№ з/п	Показник (у відсотках від зважених за ризиком активів)	Базель II	Базель III						
		до 2013	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
I	Базовий капітал 1 рівня (Core Tier 1 Capital)	2	3,5	4	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
II	Капітал 1 рівня (Tier 1 Capital)	4	4,5	5,5	6	6	6	6	6
III	Резервний буфер (Conservation Buffer)	0	0	0	0	0,625	1,25	1,875	2,5
IV	Власний Капітал (Total Capital):	8	8	8	8	8	8	8	8
V	РАЗОМ (II + III)	8	8	8	8	8,625	9,25	9,875	10,5
VI	Контрциклічний резервний буфер (Countercyclical reserve buffer) ^[*]	0	0	0	0	0,625	1,25	1,875	2,5
VII	РАЗОМ (V + VI)	8	8	8	8	9,25	10,5	11,75	13

Джерело: складено автором на основі даних [4]

Перевагами «Базеля III» можна вважати:

- підвищення прозорості та якості капіталу через застосування жорсткішої політики до фінансових інструментів, передусім це стосується капіталу першого рівня.
- управління ризиками через встановлення мінімальних вимог до операцій з деривативами, викупом фінансових інструментів, а також їх фінансування за рахунок позичкових коштів.
- встановлення нового розміру коефіцієнта лівериджу – відношення обсягу капіталу першого рівня до сукупних активів без їх зважування на коефіцієнти ризику – на рівні 3%
- впровадження контрциклічних резервів капіталу, для покриття витрат банків в майбутньому [2].

Звичайно ще рано говорити про недоліки «Базель III», але можна сказати що недостатньо встановлення вимог тільки до капіталу банку, потрібно ще і контролювати кредитну діяльність, вдосконалити регулювання фінансового сектору. Іншим недоліком є запровадження більш жорсткіших правил, які призведуть до сповільнення розвитку банківської системи.

Список використаної літератури:

1. Пасочник В. Банківський капітал: розмір має значення / В. Пасочник, Ю. Сколотяний [Електронний ресурс] // Дзеркало тижня. – 2010. – № 45. – Ре-

жим доступу: [http://www. dt.ua/newspaper/articles/61584?print=true](http://www.dt.ua/newspaper/articles/61584?print=true). – Назва з екрана.

2. Міщенко В. Базель III: нові підходи до регулювання банківського сектору / В. Міщенко, А. Незнакова // Вісник НБУ. – 2011. – №1. – С.4–9.
3. Матеріали інформаційного порталу Міжнародного валютного фонду (World Economic Databases // International Monetary Fund) [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
4. <http://www.imf.org/external/ns/cs.aspx?id=29>
5. Group of Governors and Heads of Supervision announces higher global minimum capital standards. Annex 2: Phase-in arrangements // Press release by Basel Committee on Banking Supervision, Bank for International settlements. –2010. – P.1

*Станковська І.М., магістрант ТНЕУ,
науковий керівник: к.е.н., професор Мех Я.В.*

ЕЛЕМЕНТИ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ВУГІЛЬНИХ ШАХТ: ОСОБЛИВОСТІ АУДИТУ

Сучасний стан розвитку економіки характеризується як кризовий, тому вирішення проблем вугільних шахт стає більш складним і віддаленим. Однак вугільна галузь потребує особливої уваги зі сторони керівництва держави, власників і директорів вугільних підприємств, оскільки саме вона забезпечує незалежність і енергетичну безпеку нашої країни. Потребують вирішення проблеми, пов'язані з неплатежами і заборгованістю; з формуванням цін як на вугільну продукцію, так і на гірничошахтне устаткування і матеріали; зі старінням шахтного фонду; проблеми щодо вдосконалення управління фінансово-господарською діяльністю вугільних шахт і, зокрема, грошовими потоками, стан яких свідчить про їх інвестиційну привабливість і відображає ефективність управлінських рішень.

Слід зазначити, що формування переважної частини грошової маси вугільних шахт відбувається у процесі здійснення операційної діяльності. Однак прибутковість діяльності досягається в тому випадку, коли обсяг коштів, який надходить, не тільки покриває, але й перевищує раніше понесені витрати як у поточному, так і у майбутніх періодах. В умовах вугільних шахт вивільнені кошти спрямовуються на відтворення очисної лінії вибоїв, підготовку нових горизонтів, придбання устаткування.

Рух коштів від інвестиційної діяльності на вуглевидобувних підприємствах залежить здебільшого від формування коштів у процесі здійснення інших видів діяльності. Це пояснюється тим, що реалізація інвестиційних проектів щодо модернізації, технічного переозброєння, оновлення шахтно-